

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Кафедральний каталог
вибіркових навчальних дисциплін
спеціальності «Філологія»
спеціалізації «Українська мова та література»
ОПП «Українська мова та література»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на 2026/2027 навчальний рік

Ужгород 2026

Назва дисципліни	Українська орфоепія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	2
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчальні, навчально-методичні посібники, орфоепічні словники, наукові статті, офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Досконало знати орфоепічні норми сучасної української літературної мови. Застосовувати знання з орфоепії у власній мовленнєвій діяльності; ставити свій голос; виразно декламувати тексти різних жанрів; використовувати різні способи для подолання орфоепічних помилок; порівнювати свою і чужу вимову, виявляючи спільне й відмінне, відхилення від орфоепічних норм; робити кваліфікований орфоепічний аналіз; визначати роль мовних звуків як художніх засобів словесної творчості; демонструвати досконалі навички транскрибування прочитаного й почутого (тексти й фономатеріали). Уміти вільно користуватися найважливішою і найнеобхіднішою довідково-кодифікаційною літературою з орфоепії (нормативними словниками, довідниками, інтернет-ресурсами, аудіо- та відеоматеріалами), вести наукові дискусії з приводу консервативності деяких орфоепічних норм, їх дублетності та суперечності на базі наукових праць відомих учених-фонетистів. Виявляти здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання орфоепії для виконання освітньої програми в навчальній та професійній діяльності.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	1. Орфоепія та її суспільне значення. Орфоепічні словники. 2. Будова мовленнєвого апарату. Техніка мовлення філолога. 3. Літературна вимова голосних звуків. 4. Вимова дзвінких і глухих приголосних. 5. Фонемна кореляція [г] і [ґ]. 6. Вимова губних і зубних приголосних. 7. Вимова шиплячих. Інші випадки вимови приголосних звуків. 8. Засоби евфонії української мови. 9. Орфоепічний аналіз. 10. Стилістичні особливості звуків. 11. Фонетична структура слова й техніка віршування. 12. Характеристика українського словесного наголосу. 13. Наголошування іменників у сучасній українській літературній мові. 14. Наголошування прикметників, числівників і займенників. 15. Наголошування дієслівних форм. 16. Наголошування прислівників і службових слів. 17. Інтонація та її складові елементи.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Інформаційно-комунікаційні технології в діалектології
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма навчальної дисципліни, Інтерактивна карта діалектів України https://dialectmap.org/ , аудіо- та відеоматеріали, теплові карти від Dialect Stat, наукові статті, офісні додатки, застосунки Google.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою навчальної дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в діалектології» є формування спеціальних компетентностей в здобувачів вищої освіти здійснення аналізу діалектного мовлення, збору, систематизації та інтерпретації діалектного матеріалу за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; - розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; - характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію; - аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; - мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Вступ. Роль інформаційно-комунікаційних технологій для вивчення діалектології.</p> <p>Тема 2. Лінгвістичне картографування українських говорів за допомогою інтерактивних застосунків. Робота з тепловими картами від Dialect Stat.</p> <p>Тема 3. Інтерактивна карта діалектів України: зародження ідеї, етапи створення, функціонування на сучасному етапі.</p> <p>Тема 4. Принципи наповнення та використання Інтерактивної карти діалектів України в навчальному процесі. Створення відеоекскурсій територіями поширення українських говорів.</p> <p>Тема 5. Інтерактивні застосунки для збору діалектного матеріалу.</p> <p>Тема 6. Дослідження особливостей говорів північного (поліського) наріччя української мови за допомогою створення</p>

	<p>навчальних відеоматеріалів.</p> <p>Тема 7. Дослідження особливостей говорів південно-східного наріччя української мови за допомогою створення навчальних відеоматеріалів.</p> <p>Тема 8. Дослідження особливостей говорів південно-західного наріччя української мови за допомогою створення навчальних відеоматеріалів.</p> <p>Тема 9. Створення відеоконтенту для популяризації закарпатського говору та збереження етнокультури.</p>
<p>Форма семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

Назва дисципліни	Топонімічні студії в системі краєзнавчої діяльності
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні посібники, лінгвістичні словники, словники-довідники, наукові статті, офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета вивчення навчальної дисципліни «Топонімічні студії в системі краєзнавчої діяльності» – ознайомити здобувачів освіти з особливостями топоніміки як науки, методами топонімічних досліджень у системі краєзнавчої діяльності; сформуванню знання про основні етапи розвитку топонімічних студій, особливості організації топонімічних досліджень у системі краєзнавчої діяльності; розширити уявлення про теоретико-методологічні засади дослідження назв географічних об'єктів як цінного джерела позамовної інформації; охарактеризувати особливості утворення й функціонування топонімії Закарпаття; формувати та розвивати компетентності здобувачів освіти у краєзнавчому дослідженні топонімів як засобу здійснення краєзнавчої діяльності.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких спеціальних (предметних) компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати: місце топоніміки в системі наук; основні ознаки топонімів, принципи їхньої класифікації, закономірності творення; теоретичні засади вивчення топонімів; основні етапи становлення і розвитку топонімічних студій в Україні; особливості формування топонімії Закарпаття; вимоги до оформлення проектної роботи з курсу; - розуміти: теоретико-практичні основи топонімічних досліджень; значення топонімічної інформації для краєзнавчої діяльності; роль регіонального складника в топонімічних дослідженнях; - уміти: виокремлювати топоніми в лексичному складі мови; фіксувати топонімний матеріал, визначати роль і місце топонімів у формуванні мовної картини світу, культури власного народу; організувати та здійснювати комплексні топонімічні дослідження (аналіз мотиваційних зв'язків, семантичних, структурних, назвотвірних особливостей топонімів, визначення їхнього походження тощо) у системі краєзнавчої діяльності; застосовувати підходи та методи до дослідження топонімів; аналізувати, адаптувати та створювати краєзнавчий контент з топонімічної проблематики; бути компетентними в організації дослідження топонімів у системі краєзнавчої діяльності; забезпечувати інтеграцію змісту пошукової та науково-

	дослідницької роботи в межах краєзнавчої діяльності; застосовувати цифрові технології для оформлення результатів дослідження та краєзнавчого контенту з топонімічною інформацією; здійснювати пошук інформації з різних джерел; організовувати краєзнавчу роботу із дослідження топонімікону певного регіону; організовувати туристично-краєзнавчу діяльність та створювати відповідний контент для популяризації інформації про топонімний ландшафт певної місцевості.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу «Топонімічні студії в системі краєзнавчої діяльності». Краєзнавча робота як форма навчально-виховної діяльності. Зміст понять краєзнавча діяльність, краєзнавчий світогляд, краєзнавча свідомість, краєзнавче знання, краєзнавче чуття, краєзнавчий смак, краєзнавча культура, краєзнавчі інтереси, краєзнавчі здібності, краєзнавча персонологія, краєзнавчий аналіз. 2. Студії з української топоніміки: загальна характеристика. 3. Вивчення топонімії окремих регіонів – одне із актуальних питань ономастичних досліджень. Топонімія Закарпаття як джерело дослідження історії українського народу. 4. Розвиток досліджень топонімії Закарпаття. 5. Топонімія Закарпаття як об'єкт наукового вивчення науковців Ужгородського університету. 6. Ономастична спадщина К.Й. Галаса: «Словник топонімів Закарпаття» науковця як джерело історії та культури регіону. 7. Методико-методологічні основи дослідження топонімів у системі краєзнавчої діяльності. 8. Методика організації науково-дослідної роботи з топонімічних студій: лінгвістичний підхід (комплексний лінгвістичний аналіз топонімів: семантичний, структурний, мотиваційний, назвотвірний (словотвірний), етимологічний тощо). Принципи класифікації топонімів. 9. Основні етапи топонімічного дослідження. Особливості організації топонімічних досліджень у системі краєзнавчої діяльності. 10. Проблемні питання кодифікації ойконімів Закарпаття. Перейменування географічних об'єктів. Явище народної етимології й топонімічні легенди. 11. Прикладні аспекти топонімічних досліджень у туристичному краєзнавстві.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Топонімія Закарпаття
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	2
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні посібники, лінгвістичні словники, словники-довідники, наукові статті, офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета курсу – ознайомити здобувачів з особливостями топоніміки як науки, методами топонімічних досліджень, сформулювати знання про основні етапи розвитку топонімічних студій на Закарпатті, розширити уявлення про теоретичні засади дослідження назв географічних об’єктів, охарактеризувати особливості утворення й функціонування топонімії Закарпаття, окреслити специфіку організації топонімічних досліджень.</p> <p>Завдання курсу – ознайомити здобувачів з українським назвознавством загалом і закарпатоукраїнським зокрема, його структурою, історичною зумовленістю; репрезентувати методику збирання топонімів, теоретичні засади дослідження назв географічних об’єктів; систематизувати вміння аналізувати можливі види джерел для розуміння походження тих чи тих назв; показати важливість топонімії Закарпаття як показника способу життя населення, його духовних та матеріальних цінностей, світосприйняття; спонукати до поглибленого вивчення топонімікону регіону, долучення до перейменування та відновлення історичних назв регіону на державному рівні; охарактеризувати прикладні основи дослідження топонімів.</p> <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - місце топоніміки в системі наук, теоретичних засад вивчення топонімів; - основні ознаки топонімів, принципи їх класифікації, закономірності творення, основні етапи становлення і розвитку закарпатських топонімічних студій, особливості формування топонімії Закарпаття; <p><i>Уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -оформлювати статті до словника топонімів говірки населеного пункту регіону; -виокремлювати топоніми в лексичному складі мови; -фіксувати топонімний матеріал, формувати картотеку для укладання словника топонімів, уживаних у говірці певного населеного пункту; -здійснювати комплексний аналіз топонімів (визначати мотиваційні зв’язки, семантичні, структурні, назвотвірні особливості, походження, функціональний аспект); -розрізняти явища, позначувані термінами субстантивіт, еліптит,

	<p>номінативіт; -визначити роль і місце топонімів у пізнанні мовної картини світу, культури власного народу.</p>
<p>Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):</p>	<p>Тема 1. Предмет і завдання спецкурсу «Топонімія Закарпаття». Тема 2. Студії з української топоніміки: загальна характеристика. Тема 3. Наукове зацікавлення топонімією Закарпаття в XIX ст. Тема 4. Розвиток досліджень топонімії Закарпаття в кінці XIX – 30-х рр. XX ст. Тема 5. Дослідження топонімії Закарпаття в 30-х – 40-х рр. XX ст. Тема 6. Дослідження топонімії Закарпаття в післявоєнний період (1945 – до сьогодні). Тема 7. Топонімія Закарпаття як об’єкт наукового вивчення науковців Ужгородського університету. Тема 8. Теоретичні аспекти вивчення топонімного матеріалу. Тема 9. Ономастична спадщина К.Й. Галаса. Тема 10. Проблемні питання кодифікації ойконімів Закарпаття.</p>
<p>Форма семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

Назва дисципліни	Лінгвістичні аспекти міжкультурної комунікації
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, навчально-методичний посібник до курсу, Google Meet.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою навчальної дисципліни «Лінгвістичні аспекти міжкультурної комунікації» є ознайомити здобувачів з основами інтердисциплінарної науки, предметом якої є вивчення особливостей вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних та лінгвокультурних спільнот; із різними аспектами міжкультурної комунікації (культурологічним, лінгвістичним, етичним, соціально-комунікативним, психологічним, професійно-прикладним), сприяти формуванню й систематизації в здобувачів знань про лінгвістичні аспекти міжкультурної комунікації, мовні засоби відображення національно-специфічних особливостей культури народу як джерела пізнання унікальності й неповторності інших культур.</p> <p>Найважливіші завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з'ясувати теоретичні засади міжкультурної комунікації як самостійної наукової галузі; • сформулювати і систематизувати стійкі знання про сутність явищ міжкультурної комунікації; • засвоїти основні поняття і категорії міжкультурної комунікації; • формування здатності ефективно спілкуватися з представниками інших культур. <p>Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати предмет і завдання міжкультурної комунікації як науки; • знати основні аспекти міжкультурної комунікації; • знати зміст лінгвістичного аспекту міжкультурної комунікації; • усвідомлювати сутність міжкультурної комунікації (уникнення труднощів при комунікації та дослідження проблем спілкування представників різних культур); • знати чинники формування міжкультурної комунікації; • знати зміст понять «діалог культур», «культурний код», «культурні стереотипи», «етнічні стереотипи»; • усвідомлювати особливості рідної культури та унікальності інших культур;

	<ul style="list-style-type: none"> • вміти ефективно спілкуватися з представниками інших культур, успішно долати перешкоди і конфлікти міжкультурного спілкування.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Сутність, об'єкт і предмет міжкультурної комунікації. Аспекти міжкультурної комунікації.</p> <p>Тема 2. Становлення міжкультурної комунікації як науки. Міжкультурна комунікація в системі наук.</p> <p>Тема 3. Основні категорії міжкультурної комунікації.</p> <p>Тема 4. Мовна картина світу.</p> <p>Тема 5. Вербальне вираження національних особливостей.</p> <p>Тема 6. Лексична конотація в мовних культурах.</p> <p>Тема 7. Безеквівалентна лексика і фонові знання.</p> <p>Тема 8. Міжмовні омоніми.</p> <p>Тема 9. Невербальне вираження національних особливостей.</p> <p>Тема 10. Міжкультурні стилі комунікації.</p> <p>Тема 11. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки.</p> <p>Тема 12. Роль мовленнєвого етикету в міжкультурному спілкуванні.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Українська діалектна лексикографія і фразеографія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	2
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Підручники, посібники, наукові статті, онлайн-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. 2. Організувати процес свого навчання й самоосвіти. 3. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності. 4. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. 5. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Метою дисципліни є лінгвістична підготовка студентів з історії української діалектної лексикографії та фразеографії; володіння знаннями з теорії й практики укладання діалектних, у т.ч. фразеологічних словників; ознайомлення майбутніх філологів з інноваційними технологіями вивчення діалектної та фразеологічної лексики та головними проблемами і завданнями сучасного діалектного словникарства, тенденціями подальшого розвитку українського діалектного словникарства тощо. Заплановано ознайомити студентів із процесами закріплення термінів лексикографія та фразеографія в українській лексикографічній традиції та мовознавстві; найновішими діалектними та фразеологічними словниками, у т.ч. словниками однієї говірки, тематичними словниками, типами діалектних словників тощо. Звертається увага на відображення лексики закарпатських говорів у діалектних словниках.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Українська літературна мова в історичному висвітленні
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, сайт електронного навчання УжНУ
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Навчальна дисципліна «Українська літературна мова в історичному висвітленні» передбачає комплексне вивчення вирішальних етапів становлення української мови, основні напрямки формування загальної теорії мови, основні поняття та моделі комунікації. Ознайомлює студентів із змістом основних принципів історії та теорії мови як теоретичного підґрунтя в практичній діяльності філолога.</p> <p>Дисципліна складається з кількох змістових блоків, які орієнтують майбутніх фахівців уміти застосовувати здобуті знання в науковій практиці, зокрема обов'язково передбачені такі основні тематичні компоненти: 1) періодизація української літературної мови; 2) етапи розвитку і становлення української літературної мови; 3) роль відомих діячів у розвитку мови; 4) вплив державної політики на розвиток мови; 5) державність української мови.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Вступ. Періодизація історії української літературної мови.</p> <p>Тема 2. Староукраїнська літературна мова IX – початку XIV століття.</p> <p>Тема 3. Середньоукраїнська літературна мова (середина XIV – XVIII століття). Литовсько-польська доба (1350-1650 рр.).</p> <p>Тема 4. Українська літературна мова початкового періоду формування її на народнорозмовній основі. Козацька доба (1648-1780).</p> <p>Тема 5. Нова українська літературна мова кінця XVIII – початку XIX століття до 40-х років.</p> <p>Тема 6. Т.Г. Шевченко – основоположник української літературної мови. Мова творів Т.Г. Шевченка.</p> <p>Тема 7. Нова українська літературна мова кінця XIX – початку XXст.</p> <p>Тема 8. Українська літературна мова кінця XX століття (20-40-і рр. – довоєнний період).</p> <p>Тема 9. Українська літературна мова кінця XX століття (40-90-і рр. – воєнний та післявоєнний періоди). Українська літературна мова доби державності.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Українське мовознавство на Закарпатті в персоналіях
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, навчально-методичний посібник до курсу, Google Meet.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою навчальної дисципліни «Українське мовознавство на Закарпатті в персоналіях» є ознайомити здобувачів із маловідомими й недоступними для широкої наукової громадськості фактами з історії українського мовознавства на Закарпатті, сприяти формуванню у здобувачів ґрунтовних комплексних знань з історії становлення і розвитку мовознавчих студій на Закарпатті, необхідних молодим фахівцям-україністам в умовах розбудови української державної незалежності й посилення ролі української мови й українського мовознавства, в умовах регіонального мультикультурного простору.</p> <p>Найважливіші завдання дисципліни випливають із настанови усвідомлення здобувачами потреби історичного підходу в осмисленні й оцінці філологічних українознавчих досягнень на теренах Закарпаття, вироблення власних суджень про ці досягнення і необхідності їх використовувати й пропагувати в дальшій професійній діяльності.</p> <p>Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати суспільно-політичні умови розвитку мовознавчих студій на теренах Закарпаття; • знати найважливіші напрями розвитку українського мовознавства на Закарпатті і назви основних наукових праць, що представляють ці напрями; • знати імена вчених, письменників, релігійних і громадських діячів, які відзначилися як дослідники української мови на Закарпатті, і загальний зміст наукових праць цих учених; • знати біографічні відомості про громадських діячів, священнослужителів, письменників, викладачів, науковців, які працювали на Закарпатті і зробили внесок у становлення мовознавчих галузей; • уміти висловлювати кваліфіковані оцінки досягнень українського мовознавства в різних галузях на теренах Закарпаття; • оволодіти стійкими навичками застосовувати набуті знання в навчальному процесі (написання курсових, дипломних робіт, рефератів, підготовка презентацій, виступи на конференціях, на практичних заняттях з українознавчих дисциплін), участь у лінгвокраєзнавчих проєктах, а також у

	<p>майбутній професійній діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • вміти давати науково коректну характеристику лексикографічних праць, граматик, інших видів наукових, навчальних видань; • вміти самостійно добувати потрібні відомості з наукової літератури, опублікованих пам'яток, архівних джерел тощо; • набути навичок популяризувати достовірні факти з історії українського мовознавства на Закарпатті в різних сферах професійної діяльності.
<p>Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):</p>	<p>Тема 1. Предмет, завдання і джерела навчальної дисципліни. Тема 2. Початки вивчення українських говорів Закарпаття. Перші спроби характеристики українських діалектів (І. Орлай, І. Фогарашій, М. Лучкай). Тема 3. Граматика М. Лучкая «Slavo-ruthena» – граматика церковнослов'янської мови періоду XIII – початку XIX ст. Значення граматики для українського мовознавства і славістики. Тема 4. Г. Стрипський в історії українського мовознавства на Закарпатті. Теми 5. Розвиток лексикографії на Закарпатті. Тема 6. Розгортання діалектологічних досліджень у XX ст. Діалектологічні студії 40-х років XX ст. (Г. Стрипський, Ф. Потушняк, Й. Архій, Е. Балецький, К. Галас, П. Міговк). Тема 7. Заслуги І. Панькевича в розвитку науки, освіти й культури українців Закарпаття. Наукові здобутки І.А. Панькевича в дослідженні говорів колишньої Підкарпатської Русі (українських говорів сучасної Закарпатської області та Східної Словаччини). Тема 8. І.А. Панькевич – дослідник старовинних рукописних і друкованих пам'яток. Тема 9. «Граматика руського языка для молодших клас шкіл середних и горожанських» (1922, 1927), «Граматика руського языка для шкіл середних и горожанських» (1936) І. Панькевича. Тема 10. Становлення ужгородської діалектологічної школи (50–60 рр. XX с.). Тема 11. Наукова діяльність С.П. Бевзенка в ужгородський період (1949–1962 рр.) Тема 12. Й.О. Дзендзелівський – дослідник українських говорів Закарпаття. Тема 13. Історія українського мовознавства і лексикографії в науковій спадщині Й.О. Дзендзелівського. Тема 14. Лексикографічна спадщина М.А. Грицака. Тема 15. Становлення мовознавчих зацікавлень В.В. Німчука. Тема 16. Дослідження з ономастики Ужгородського лінгвістичного середовища у другій половині XX – на початку XXI ст. Тема 17. К.Й. Галас в історії українського мовознавства. «Словник українських топонімів Закарпаття». Тема 18. П.П. Чучка – один із засновників ужгородської ономастичної школи, видатний український антропоніміст. Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник. Львів: Світ, 2005. 704+XLVIII с.</p>
<p>Форма семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

Назва дисципліни	Мовна ситуація на Закарпатті в історичному висвітленні
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, Google Meet
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою навчальної дисципліни є: (1) теоретичне і практичне вивчення вузлових питань історії української літературної мови на Закарпатті; (2) формування у студентів світоглядних засад щодо мовної історії Закарпаття; (3) усвідомлення принципу історизму при кваліфікації явищ сучасної української літературної мови на Закарпатті; (4) формування лінгвістичної компетентності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати про стан мовної ситуації на Закарпатті в історичному висвітленні; оцінювати історичні умови формування національної мови на теренах Закарпаття; вміти аналізувати особливості формування нової української літературної мови на Закарпатті та виявляти основні тенденції розвитку української літературної мови чеського та угорського періодів, радянського часу та доби державності.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Предмет, мета і завдання навчальної дисципліни.</p> <p>Тема 2. Огляд наукових праць учених України та діаспори про мовну ситуацію на Закарпатті (Ф. Тіхий, П. Чучка, В. Статєєва, Л. Белей та ін.).</p> <p>Тема 3. Періодизація історії української літературної мови на Закарпатті.</p> <p>Тема 4. Мовна ситуація на Закарпатті 1919-1939 рр.</p> <p>Тема 5. Я. Головацький про мовну ситуацію на Закарпатті в I пол. XIX ст.</p> <p>Тема 6. Мовна ситуація на Закарпатті у 20-30 рр. XX ст.</p> <p>Тема 7. Питання літературної і державної мови в Карпатській Україні.</p> <p>Тема 8. Мовна ситуація на Закарпатті у міжвоєнний період.</p> <p>Тема 9. Мовна ситуація на Закарпатті з 1945 року і до 2014.</p> <p>Тема 10. Мовна ситуація на Закарпатті з 2014 р. і до сьогодні.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Українська термінологічна лексикографія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Теоретична література з термінознавства і термінографії. Навчальні, навчально-методичні посібники, словники української мови, лінгвістичні словники, словники-довідники, наукові статті, офісні додатки, «Google Meet».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Українська термінологічна лексикографія» є озброїти студентів знаннями про сучасне термінознавство і термінографію української мови, етапи розвитку української термінографії, типи термінологічних словників української мови.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких спеціальних (предметних) компетентностей:</p> <p>Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p> <p>Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p> <p>Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>Здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний матеріал.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Поняття «термін», «термінологія», «номен», «номенклатура», «терміносистема», «термінознавство», «термінографія». Етапи розвитку української термінографії. Типи термінологічних словників: універсальні, галузеві, багатогалузеві, вузькогалузеві, перекладні двомовні і кількомовні, однотомні і багатотомні. Словники українських лінгвістичних термінів. Словники українських літературознавчих термінів.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Сучасні тенденції української термінології
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Теоретична література з термінознавства і термінографії. Навчальні, навчально-методичні посібники, словники української мови, лінгвістичні словники, словники-довідники, наукові статті, офісні додатки, «Google Meet».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасні тенденції української термінології» є озброїти студентів знаннями із сучасної наукової термінології української мови, умінням характеризувати галузеву термінологію (терміносистему) з погляду її відповідності вимогам літературної мови і сучасного українського термінознавства.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких спеціальних (предметних) компетентностей:</p> <p>Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p> <p>Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p> <p>Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>Здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний матеріал.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Поняття «термін», «термінологія», «номен», «номенклатура», «терміносистема». Основні характеристики термінології. Джерела формування та способи творення термінів. Лінгвістичні основи впорядкування галузевих терміносистем. Етапи розвитку української наукової термінології. Розвиток української граматичної термінології. Історія наукової ботанічної номенклатури української мови. Історія і сьогодення української науково-технічної термінології.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Сучасні проблеми етнолінгвістики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчальні, навчально-методичні посібники, етнолінгвістичні словники, наукові статті, офісні додатки, Google Meet.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета: розкрити зв'язок мови з етнокультурними й етнопсихологічними факторами, що впливають на її функціонування і розвиток. Висвітлити історію духовного розвитку народу через його мову, простежити формування загальнонародної та літературної мови, роль усної народної творчості, церкви в розвитку культури і мови українського народу.</p> <p>Завдання: сформувати в здобувачів наукове розуміння сутності мови як суспільного явища; висвітлити місце етнолінгвістики в системі лінгвістичних дисциплін; розкрити основні завдання та історію етнолінгвістики; охарактеризувати конкретні етнолінгвістичні дослідження в рамках окремих мов і культур; сформувати навички етнолінгвістичної інтерпретації мовних фактів.</p> <p>Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні знати основні положення і завдання етнолінгвістики; базові концепти етнолінгвістики; історію та основні засади сучасних етнолінгвістичних шкіл; історію формування українського народу та його мови; національну специфіку мовної картини світу; функції мови; взаємозв'язок мови і культури.</p> <p>Здобувачі повинні вміти аналізувати основні поняття етнолінгвістики; характеризувати етнолінгвістичні підходи до вивчення елементів лексики, фразеології, словотвору, граматики у текстах Біблії, літописів, творів усної народної творчості, художньої літератури; виявляти зв'язки української мови з іншими слов'янськими мовами на різних історичних етапах розвитку; вільно користуватися системою знань із етнолінгвістики у власній мовленнєвій практиці.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>1. Етнолінгвістика як наука та її міждисциплінарний контекст. 2. Історія етнолінгвістики. Етнолінгвістика в Україні. 3. Мовні знаки культури. Оцінне значення слів і словосполучень із національно-культурним компонентом. 4. Діалектологія як засіб вивчення етнокультури краю. 5. Слова-образи. Українська фольклорна символіка як засіб відображення національного світобачення. 6. Фразеологія як джерело національної самобутності. Етноестетика і психологічне навантаження українських фразеологізмів. 7. Мовленнєвий етикет. 8. Оцінна характеристика засобами словотвору та граматики. Вираження української мовної особистості в словотворі, морфології та</p>

	синтаксисі. 9. Робота над створенням етнолінгвістичного словника. Принципи побудови словника. 10. Методика етнолінгвістичного аналізу фольклорних і літературних творів.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Актуальні питання гендерної лінгвістики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Навчально-методичні посібники, лінгвістичні словники, словники-довідники, наукові статті, офісні додатки, «Google Meet».
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета курсу – окреслити основні аспекти гендерної проблематики; ознайомити здобувачів освіти із основними засадами гендерної парадигми, загальнонауковими питаннями статусу гендеру, його соціокультурної природи; проаналізувати прояви мовного андроцентризму.</p> <p>Завдання курсу: охарактеризувати ключові поняття гендерної лінгвістики; визначити поняття гендерної ідентичності представників обох статей і специфіку її репрезентації в мові; розкрити особливості вербальної і невербальної комунікативної поведінки чоловіків і жінок; окреслити гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості українців; проаналізувати особливості вербалізації мовних портретів чоловіків і жінок у сучасному українському різностильовому дискурсі.</p> <p>У результаті вивчення ВК здобувачі освіти повинні <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - актуальні проблеми гендерної лінгвістики; - вплив соціолінгвістики і психолінгвістики на дослідження жіночого й чоловічого мовлення; - засоби та способи мовної ідентифікації жінки й чоловіка; - типологію гендерних стереотипів; - особливості репрезентації гендерних аспектів вербальної комунікації в різностильових текстах; - гендерні компоненти у структурі й семантиці української фраземіки; <p><i>уміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати мовний андроцентризм на словотвірному, лексичному, фразеологічному й синтаксичному рівнях; - виявляти вербальну й невербальну комунікативну поведінку чоловіків і жінок; - аналізувати фразеофонд української мови з погляду гендерного виміру.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>1. Предмет і завдання гендерної лінгвістики. Гендерні аспекти вивчення мовної особистості. Міждисциплінарний характер гендерних лінгвістичних досліджень. Основні напрями дослідження лінгвістичної гендерології: соціолінгвістичний, психолінгвістичний, лінгвокультурологічний, комунікативно-дискурсивний.</p> <p>2. Становлення гендерної лінгвістики. Гендерні дослідження на</p>

	<p>сучасному етапі. Гендерна лінгвістика в Україні. Основні категорії, поняття та методи гендерної лінгвістики. Вплив соціолінгвістики і психолінгвістики на дослідження жіночого й чоловічого мовлення.</p> <p>3. Гендерна асиметрія мови. Гендерна асиметрія у словотворенні. Прояви мовного андроцентризму на словотвірному, лексичному, фразеологічному й синтаксичному рівнях.</p> <p>4. Мовна особистість у контексті гендерних досліджень. Мовна картина світу в ракурсі гендерних досліджень. Гендерні аспекти лінгвістичної толерантності. Сучасні стратегії нейтралізації та фемінізації мови.</p> <p>5. Поняття гендерного стереотипу, його типологія. Гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості українців. Нові гендерні стереотипи як чинник етнокультури. Асоціативний портрет чоловіка, українського чоловіка, жінки, української жінки.</p> <p>6. Гендерні характеристики комунікативної поведінки. Стратегії вербальної і невербальної комунікативної поведінки жінок і чоловіків. Аспекти спілкування між жінками й чоловіками, пов'язані з мовним кодом на всіх мовних рівнях. Комунікативні стратегії чоловіків і жінок у вживанні ненормативної лексики. Гендерні виміри невербальної комунікації.</p> <p>7. Репрезентація фемінного на словотвірному рівні. Фемінітиви й норма літературної української мови. Способи творення. Уживання фемінітивів у різностильовому дискурсі. Дослідження фемінітивів в українському мовознавстві.</p> <p>8. Репрезентація фемінного й маскулінного на фразеологічному рівні. Гендерний компонент у структурі фразеологічного значення. Гендерний складник у структурі і значенні українських фразем.</p> <p>9. Відображення гендерних стереотипів у різностильовому дискурсі.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Основи копірайтингу
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	3
Семестр	осінній, весняний
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма навчальної дисципліни, тексти зовнішньої реклами, друкованої, інтернет-, теле-, радіореклами, офісні додатки, сервіс Google Meet
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою навчальної дисципліни «Основи копірайтингу» є оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичних знань та набуття практичних навичок розробки й оформлення комерційних текстів у сфері інформаційної діяльності для досягнення максимального комунікаційного ефекту.</p> <p>Завдання: знати основні етапи підготовки й створення текстів та особливості їхнього вербального впливу на цільову аудиторію; способи та форми творення ефективного рекламного тексту; аналізувати й критично осмислювати значення та можливості рекламних текстів, інтерпретувати поєднання вербального та візуального контентів як способів впливу на споживача; створювати й оцінювати власні рекламні матеріали щодо контентного наповнення, ефективності впливу на споживача та дотримання орфографічних та лексичних норм.</p> <p>Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; - знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності; - знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; - знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами; - використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя; - здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
Короткий зміст	Тема 1. Копірайтинг. Види копірайтингу. Особливості професії

дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	копірайтера. Види копірайтерських послуг. Тема 2. Особливості архітекtonіки комерційного тексту. Тема 3. Створення бренду та його зв'язок із контентом. Тема 4. Інструменти сторителінгу. Тема 5. Лексичні та синтаксичні особливості рекламних текстів. Тема 6. Сильові особливості текстів комерційного призначення. Тема 7. Контент-маркетинг. SMM. Тема 8. Особливості створення великих текстів для медіа. Тема 9. Особливості створення коротких текстів для медіа.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Підготовка науково-методичних та навчальних текстів до друку
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	3
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Теоретична література з Підготовка науково-методичних та навчальних текстів до друку: 1. Завгородня Л. В. Основи літературного редагування та коректури: навч. посіб. Черкаси: Брама – Україна, 2010. 164 с.; 2. Іванченко Р. Літературне редагування: Навч. посібник. 2-ге вид. Київ: Вища школа, 1983. 248 с. (Репринтне перевидання 2003 р., Парламентське вид-во); 3. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця. Київ: Наша культура і наука, 2005. 560 с.; 4. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю: монографія. Київ, 2015. 615 с.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Метою вивчення навчальної дисципліни є освоєння здобувачем комплексу теоретичних і практичних знань з основ редагування, необхідних для фахової підготовки до друку різних видів видань, текстів, завдань, що пов'язані з редакторською правкою та для реалізації відповідних виконавських і управлінських функцій. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; – здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів; – здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; – усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату; здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної галузі: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо; володіння навичками управління інформацією.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Тема 1. Особливості праці коректора. Тема 2. Редагування текстів за допомогою комп'ютерних програм. Тема 3. Редакторська підготовка довідкових видань. Тема 4. Методика редакторського аналізу тексту.

	<p>Тема 5. Методика редагування фактичного матеріалу.</p> <p>Тема 6. Мовностилістичне редагування тексту.</p> <p>Тема 7. Схема оформлення сторінок наукового, навчального видання.</p> <p>Тема 8. Схема оформлення сторінок навчально-методичного видання.</p> <p>Тема 9. Вимоги до комп'ютерного оригінал-макету для навчального і навчально-методичного видання.</p> <p>Тема 10. Оформлення списку використаних джерел (відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. загальні положення та правила складання»).</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Основи психолінгвістики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, сайт електронного навчання УжНУ
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою навчальної дисципліни є: (1) теоретичне і практичне вивчення вузлових питань психолінгвістики як науки і навчальної дисципліни; (2) формування у студентів уявлень щодо практичного застосування знань з психолінгвістики в ЗВО; (3) формування психолінгвістичної компетентності і навиків аналізу змісту та складових текстових повідомлень; (4) уміння аналізувати повідомлення, які дають можливість виявити особливості ціннісно-мотиваційної сфери та психологічні проблеми індивіда</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - професійну термінологію психолінгвістики; - історію становлення та розвитку української та зарубіжної психолінгвістики; - теорії впливу інформаційних продуктів; - особливості впливу вербального повідомлення та окремих слів на індивіда.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Предмет, мета і завдання навчальної дисципліни.</p> <p>Тема 2. З історії зарубіжної та української психолінгвістики.</p> <p>Тема 3. Методи психолінгвістики. Асоціативний експеримент.</p> <p>Тема 4. Онтогенез мови.</p> <p>Тема 5. Норма і патологія в мовленні. Відображення акцентуації в тексті.</p> <p>Тема 6. Сприйняття мови. Аперцепція (залежність сприйняття від досвіду) як прояв активності реципієнта при сприйнятті тексту.</p> <p>Тема 7. Прикладні аспекти психолінгвістики.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Комп'ютерні технології в діловодстві
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма навчальної дисципліни, ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів», офісні додатки, сервіс Google Meet
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою дисципліни «Комп'ютерні технології в діловодстві» є формування теоретичних і практичних знань у сфері діловодства із застосуванням комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій в контексті формування професійної та інформаційної культури здобувачів вищої освіти.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних правил складання та оформлення основних видів управлінських документів; - формування системи знань про сучасні службові документи, які використовуються в процесі управління; - набуття практичних навичок складання основних управлінських документів із використанням персонального комп'ютера з сучасним програмним забезпеченням; - аналіз і виявлення типових помилок, що трапляються під час складання та оформлення службових документів; - набуття здобувачами вищої освіти знань щодо сучасних вимог до організації діловодства на основі використання комп'ютерних технологій; - формування раціональних підходів до організації роботи зі службовими документами. <p>Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; - використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; - знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; - знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами; - використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і

	регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Вступ. Документ. Види документів. Державний стандарт оформлення документів та їхніх реквізитів. Інформаційні технології як засіб підвищення ефективності діловодства.</p> <p>Тема 2. Оформлення різних видів текстового матеріалу в службових документах за допомогою комп'ютерних технологій. Створення і використання комп'ютерних шаблонів документів.</p> <p>Тема 3. Загальні та нормативні вимоги до оформлення реквізитів на службових документах.</p> <p>Тема 4. Організаційні документи: складання та особливості оформлення із використанням комп'ютерних технологій.</p> <p>Тема 5. Розпорядчі документи: складання та особливості оформлення із використанням комп'ютерних технологій.</p> <p>Тема 6. Документи господарсько-договірної діяльності: складання та особливості оформлення із використанням комп'ютерних технологій.</p> <p>Тема 7. Обліково-фінансові документи: складання та особливості оформлення із використанням комп'ютерних технологій.</p> <p>Тема 8. Довідково-інформаційні документи: складання та особливості оформлення із використанням комп'ютерних технологій.</p> <p>Тема 9. Документи з особового складу: складання та особливості оформлення із використанням комп'ютерних технологій.</p> <p>Тема 10. Службові листи: складання та особливості оформлення із використанням комп'ютерних технологій.</p> <p>Тема 11. Організація документообігу на підприємстві.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Управління документацією та електронний документообіг
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма навчальної дисципліни, шкільні підручники, лінгвістичні словники, наукові статті, офісні додатки, сервіс Google Meet
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета навчальної дисципліни «Управління документацією та електронний документообіг» є набуття теоретичних знань і практичних вмінь з організації електронного документообігу, оволодіння основними методами створення, зберігання та роботи з електронними документами і зі спеціалізованими системами управління документами, принципами побудови та функціонування систем електронного документообігу, механізмом кваліфікованого електронного підпису, формування навичок зі створення інформаційної моделі організації як основи для впровадження технології електронного документообігу.</p> <p>Завданнями навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування системного підходу до організації електронного документообігу; - набуття практичних вмінь із організації документообігу та електронного документообігу; оволодіння навиками роботи із електронними документами; - ознайомлення з основними вимогами до систем електронного документообігу та їх функціональними можливостями як у теоретичній частині, так і на конкретних прикладах з системою електронного документообігу «АСКОД»; - формування компетенцій документального забезпечення управління при впровадженні електронного документообігу в органах публічної влади. <p>Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; - використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; - знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; - знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами; - використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та

	письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Вступ. Базові поняття та зміст електронного документообігу. Правове регулювання електронного документообігу.</p> <p>Тема 2. Уніфікація та стандартизація управлінських документів. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів».</p> <p>Тема 3. Інформаційні технології у сфері управлінського документування.</p> <p>Тема 4. Діловодство. Організація роботи з документами. Систематизація документів та їх збереження.</p> <p>Тема 5. Організація системи електронного документообігу. Основні вимоги та принципи побудови систем електронного документообігу. Функціональні особливості систем електронного документообігу. Технологічні характеристики систем електронного документообігу.</p> <p>Тема 6. Поняття електронного документа, його складові компоненти й життєвий цикл. Основні реквізити, функції та ознаки електронного документа. Правовий статус електронного документа. Зберігання електронних документів.</p> <p>Тема 7. Електронний цифровий підпис (ЕЦП). Кваліфікований електронний підпис (КЕП). Основи застосування електронного цифрового підпису та його обмеження.</p> <p>Тема 8. Сучасні системи електронного документообігу. Загальна характеристика систем «FossDoc», «Док Проф», «АСКОД», «Megapolis.DocNet» та інші.</p> <p>Тема 9. Особливості системи електронного документообігу «АСКОД». Призначення та загальні характеристики системи «АСКОД». Відповідність системи електронного документообігу «АСКОД» вимогам нормативних документів. Елементи інтерфейсу та робоче середовище програми «АСКОД».</p> <p>Тема 10. Електронний архів як складова системи електронного документообігу. Визначення, функції та види електронного архіву. Етапи створення електронного архіву. Принципи організації й функціонування електронного архіву. Особливості систем електронного архіву.</p> <p>Тема 11. Електронний та віртуальний офіс. Поняття про електронний офіс, його основні компоненти та функції. Етапи розвитку електронного офісу, переваги і недоліки його впровадження. Поняття про віртуальний офіс та його організація.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Цифрові інструменти філологічних досліджень: корпуси, бази даних, текстова аналітика
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма навчальної дисципліни. Офісні програмні засоби (Microsoft Word, Excel, PowerPoint; Google Docs, Sheets). Онлайн-платформи для організації навчання (Google Meet, Zoom). Цифрові інструменти філологічного аналізу текстів: мовні корпуси, лінгвістичні бази даних та сервіси текстової аналітики (AntConc, Voyant Tools, Sketch Engine).
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Метою навчальної дисципліни «Цифрові інструменти філологічних досліджень: корпуси, бази даних, текстова аналітика» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок використання цифрових інструментів у мовознавчих дослідженнях, ознайомлення з можливостями корпусної лінгвістики, створення й опрацювання лінгвістичних баз даних, а також застосування методів комп'ютерної текстової аналітики для дослідження мовних явищ.</p> <p>Основні завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити студентів з основними принципами цифрової гуманітаристики та цифрових методів у сучасному мовознавстві; – сформуванню розуміння структури та функціонування мовних корпусів і можливостей їхнього використання у філологічних дослідженнях; – навчити працювати з електронними корпусами текстів, словниковими базами даних та лінгвістичними ресурсами; – сформуванню навички збору, систематизації та аналізу текстових даних із використанням цифрових інструментів; – ознайомити з методами частотного, контекстуального та колокаційного аналізу текстів; – розвинути вміння інтерпретувати результати комп'ютерного аналізу мовних даних у межах лінгвістичних досліджень; – сформуванню практичних навичок створення власних мінікорпусів і лінгвістичних баз даних для дослідницьких потреб.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Цифрова гуманітаристика та її роль у сучасному мовознавстві. Основні напрями digital humanities. Цифрові методи в лінгвістичних дослідженнях.</p> <p>Тема 2. Корпусна лінгвістика: теоретичні засади та можливості застосування. Поняття мовного корпусу, типи корпусів, принципи їхнього формування.</p> <p>Тема 3. Національні та міжнародні текстові корпуси. Робота з українськими та міжнародними корпусами текстів. Пошук, фільтрація та аналіз мовних даних.</p>

	<p>Тема 4. Конкорданс та контекстуальний аналіз у корпусній лінгвістиці. Методи пошуку мовних одиниць у корпусах, аналіз контекстів уживання.</p> <p>Тема 5. Частотний аналіз та колокації в мовознавчих дослідженнях. Виявлення частотності лексем, аналіз словосполучуваності, статистичні підходи.</p> <p>Тема 6. Створення та організація лінгвістичних баз даних. Принципи структурування мовних даних, формування дослідницьких баз.</p> <p>Тема 7. Інструменти комп'ютерної текстової аналітики. Використання цифрових програм і сервісів для аналізу текстових масивів.</p> <p>Тема 8. Візуалізація мовних даних у філологічних дослідженнях. Побудова діаграм, графіків, мережевих моделей лексичних зв'язків.</p> <p>Тема 9. Методи цифрового аналізу мовних явищ. Кластеризація, тематичне моделювання, виявлення закономірностей у текстових масивах.</p> <p>Тема 10. Цифрові методи в сучасних філологічних дослідженнях. Використання корпусних та аналітичних інструментів у наукових роботах.</p>
<p>Форма семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

Назва дисципліни	Лінгвоукраїнознавство
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, Google Meet.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предмет, завдання та структуру курсу; - загальні фактичні відомості про Україну; - періодизацію історії; - фізико-географічні особливості; - державний устрій, політичну та економічну системи; - структуру воєнної організації; - фонову, конотативну лексику, реалії; - релігійні та філософські вчення, священні книги; - розвиток науки, культури, мистецтва та літератури; <p><i>вміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коректно вживати реалії та лінгвокультурні терміни у наукових дослідженнях та публікаціях; - знаходити, систематизувати та інтерпретувати країнознавчу інформацію на актуальну тематику; - проводити збір українознавчого матеріалу в терені; - здійснювати лінгвоукраїнознавчий аналіз усних і письмових текстів з метою виділення країнознавчих реалій для їх адекватного розуміння, зокрема при підготовці наукових праць в українських та міжнародних виданнях; - представляти вербальну інформацію у схематичному вигляді, інтерпретувати образно-схематичну інформацію (схеми, таблиці, географічні карти, графіки, малюнки), вербалізувати лінгвокраєзнавчий матеріал засобами української мови; - узагальнювати інформацію, одержану при читанні навчальної й інформаційно-довідкової літератури (навчальні посібники, енциклопедії, лінгвоукраїнознавчі словники, атласи, газетно-журнальні матеріали, художні твори, сайти Інтернет) та аудіювання автентичних матеріалів, виховувати почуття патріотизму та гордості за українську мову; - проводити соціокультурні спостереження при роботі з оригінальними відеоматеріалами (фільмами, телепрограмами).
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Українська мова у зв'язку з національною культурою. Культурно-мовна компетенція в етнолінгвістичному аспекті.</p> <p>Тема 2. Образність як культурологічна категорія. Оцінна характеристика засобами словотвору та граматики.</p> <p>Тема 3. Народна фразеологія як предмет етнолінгвістики.</p> <p>Тема 4. Етнолінгвістичні студії О. Потебні. Мовні одиниці – етносимволи.</p>

	Тема 5. Духовно-культурні концепти. Лексикографічний опис етномовних одиниць. Тема 6. Етнолінгводидактика.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Транспозиційні явища в граматиці сучасної української мови
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, підручники з прикладного українського мовознавства.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Розуміння специфіки одиниць, утворених морфолого-синтаксичним способом, не лише як результату переходу слів з однієї частини мови в іншу, але й як явища перехідності у сфері граматичних категорій; знання міжкатегорійних зв'язків у системі частин мови, їх різновидів та причин появи; знання елементів транспозиції на різних мовних рівнях. Знання транспозиційних явищ у широкому та вузькому розумінні, граматичної транспозиції та її елементів; виявлення причин і наслідків конверсії стосовно повнозначних і службових частин мови; аналіз поглядів учених на транспозицію та конверсію.</p> <p>Уміння аналізувати тексти художньої літератури та виявляти транспозиційні явища у морфології, з'ясовувати етапи конверсії, вміння виявляти форманти, що супроводжують процеси переходу слів з одного лексико-граматичного класу в інший. Виявлення явищ субстантивації, ад'ективації, вербалізації, адвербіалізації та інших виявів конверсії в сучасній українській мові. Вивчення лінгводидактичних засад застосування отриманих знань у документознавстві, редагуванні.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Явище транспозиції та конверсії у науковій літературі. Різновиди конверсії у граматиці української мови. 2. Перехідні явища у морфології сучасної української мови. Уживання дієслівних часових форм у значенні іншої темпоральності. 3. Конверсія у словотворчих процесах сучасної української мови. 4. Явище субстантивації, її причини і різновиди. 5. Явище ад'ективації в сучасній українській мові. Засоби розрізнення ад'ективатів та дієприкметників. 6. Вербалізація, прономіналізація, нумералізація в сучасній українській мові. 7. Адвербіалізація та її наслідки в сучасній українській мові. 8. Явища конверсії слів службових частин мови. 9. Використання знань про транспозиційні явища у редагуванні.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Інноваційні граматичні теорії в українському мовознавстві
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, підручники з прикладного українського мовознавства.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета вибіркової дисципліни – розширення і систематизація теоретичних знань здобувачів вищої освіти у новітніх напрямках дослідження сучасного українського та зарубіжного мовознавства, у галузі комунікативної лінгвістики та лінгвістики тексту – генеративна лінгвістика, функціональна лінгвістика, теорія прототипів, дискурсивна лінгвістика, комунікативна лінгвістика, когнітивна лінгвістика. Удосконалення практичної та теоретичної підготовки бакалаврів з української мови у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови. Формування професійних навичок та вмінь, необхідних для майбутньої наукової і практичної роботи.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лінгвістичні парадигми дослідження у мовознавстві ХХІ століття. Домінуючі лінгвістичні теорії у зарубіжному та українському мовознавстві. 2. Розвиток ономасіологічного, семасіологічного, функціонального, лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного підходів до вивчення різних аспектів мовних та мовленнєвих одиниць. 3. Загальна теорія комунікації. Три наукові парадигми в науці про мову — порівняльно-історична, системно-структурна, антропоцентрична. 4. Когнітологія та її здобутки, дискурс та когнітивно-дискурсивний аналіз, концептуальний аналіз художнього тексту або текстових концептів. 5. Концептуальна картина світу як інформаційна система. Напрями дослідження когнітивної лінгвістики. 6. Методи лінгвістичного дослідження. 7. Мова і гендер. Гендерна лінгвістика. Мовний сексизм та мовна толерантність. 8. Праці українських мовознавців про фемінізацію і фемінітиви в сучасній українській мові. 9. Сучасна зіставна лексикологія, фразеологія, термінознавство. 10. Дослідження з сучасної української зіставної лінгвістики.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Українська ономастика
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, підручники, посібники, наукові статті, онлайн-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (ПРН 2). 2. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо (ПРН 5). 3. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності (ПРН 8). 4. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють (ПРН 12).
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Метою дисципліни є ознайомити студентів з новими напрямками ономастичних досліджень в Україні, найважливішими здобутками вітчизняних вчених, а також сучасною методикою ономастичних досліджень.</p> <p>Вивчення дисципліни передбачає опанування таких тем:</p> <p>Тема 1. Теоретичні проблеми української ономастики.</p> <p>Тема 2. Синхронія і діахронія в ономастиці.</p> <p>Тема 3. Ономастичні школи України.</p> <p>Тема 4. Топоніміка як розділ ономастики.</p> <p>Тема 5. Антропоніміка.</p> <p>Тема 6. Проблема християнізації українського антропонімікону.</p> <p>Тема 7. Специфіка української літературної ономастики.</p> <p>Тема 8. Варіативність номінації персонажів</p> <p>Тема 9. Українська антропонімія під впливом позамовних чинників.</p> <p>Тема 10. Соціально зумовлені зміни в українській урбанонімії.</p> <p>Тема 11. Соціальний характер трансформації української топонімії посттоталітарної доби.</p> <p>Тема 12. Інновації у новітній українській ергонімії як наслідок розширення мотиваційної бази.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Порівняльна граматика слов'янських мов
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, Google Meet.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Геополітичне становище України, поглиблення демократичних процесів у Європі та посилення інтеграції слов'янських народів зумовили необхідність вивчення їхнього етно- та глотогенезу, історичного розвитку й сучасного стану мов, а також критичний аналіз постулатів та імперських теорій, які мали вплив на мовознавство. Курс у традиціях європейського мовознавства включає, крім власне граматики (морфології та синтаксису), історичну фонетику слов'янських мов, витоки, розвиток і сучасний стан фонетичної та морфологічної систем східно-, західно- і південнослов'янських мов, які становлять основу їх порівняльно-історичного вивчення.</p> <p>У результаті вивчення студенти повинні <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предмет, завдання та структуру курсу; - сучасні назви слов'янських народів та мов, зокрема тих, які вживаються у шкільному курсі мови та літератури ; - термінологію, слов'янську лексику, реалії і використовувати при виконанні наукових досліджень з української мови; - загальні фактичні відомості про слов'ян ; - періодизацію історії праслов'янської мови; - фізико-географічні особливості території та розселення слов'ян; - державний устрій, політичну та економічну системи країн зі слов'янським населенням; - релігійні та філософські вчення, священні книги; - розвиток науки, культури, мистецтва та літератури. <p><i>вміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коректно вживати мовознавчі та лінгвокультурні терміни у процесі виконання наукових досліджень; - знаходити, систематизувати та інтерпретувати країнознавчу інформацію на актуальну тематику; - здійснювати аналіз усних і письмових текстів з метою виділення спільних та відмінних лінгвальних процесів для їх адекватного розуміння, зокрема тих, які використовуються мовознавчого циклу; - представляти вербальну інформацію у схематичному вигляді, інтерпретувати образно-схематичну інформацію (схеми, таблиці, географічні карти, графіки, малюнки); - узагальнювати інформацію, одержану при читанні

	<p>навчальної й інформаційно-довідкової літератури (навчальні посібники, енциклопедії, словники, атласи, газетно-журнальні матеріали, художні твори, сайти Інтернет) та аудіювання автентичних матеріалів, зокрема в науково-дослідній та інформаційно-популяризаторській роботі;</p> <p>- проводити лінгвістичні спостереження при роботі з оригінальними відеоматеріалами (фільмами, телепрограмами) під час вивчення мовознавчих дисциплін у закладах освіти.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Сучасні слов'янські мови. Слов'янські народи. Погляди на кількість та членування на групи. Сучасне розуміння процесів етногенезу в курсі викладання мовознавчих дисциплін у закладах освіти.</p> <p>Тема 2. Праслов'янська мова. Періодизація, основні процеси та відносна хронологія їх. Сучасне розуміння взаємовпливу членування праслов'янських діалектів та їх контактів з іншими народами.</p> <p>Тема 3. Історія фонетичної системи слов'янських мов.</p> <p>Тема 4. Лексична спільність слов'янських мов та її інтерпретація у курсі викладання мовознавчих дисциплін у закладах освіти.</p> <p>Тема 5. Мовні одиниці у порівняльно-історичному висвітленні. Розвиток граматичних категорій української мови в порівнянні зі слов'янськими.</p> <p>Тема 6. Славістичні наукові центри. Видатні славісти.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Мовнокомунікативна компетентність блогера
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма, підручники, посібники, наукові статті, онлайн-ресурси
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (ПРН 2). 2. Організувати процес свого навчання й самоосвіти (ПРН 3). 3. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності (ПРН 6). 4. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності (ПРН 16).
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Метою дисципліни є поглиблення знань студентів про норми сучасної української літературної мови та специфіку її використання в медійному просторі, формування в студентів необхідних теоретичних і практичних знань зі складання та редагування текстів для соціальних мереж, збагачення здобувачів вищої освіти відомостями про мовну специфіку текстів блогів; ознайомлення з міжнародними та загальнодержавними законодавчими документами щодо інформаційної безпеки, функціонування державної мови в соціальних мережах та інформаційної грамотності, з теоретичними та практичними аспектами професійної підготовки, професійної компетентності блогерів; з'ясування специфіки орфоепічної, акцентуаційної, орфографічної, стилістичної, лексичної та граматичної компетентності авторів текстів у соціальних мережах; оволодіння соціолінгвістичною, прагматичною, мовленнєвою компетентністю блогера.
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Проблеми сучасної української соціолінгвістики
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма навчальної дисципліни, наукові статті, офісні додатки, сервіс Google Meet. Література: 1. Білоконенко Л.А. Українськомовний міжособистісний конфлікт: стилістика, моделі комунікації, запобігання: монографія. 2-е вид., перероб. і допов. Кривий Ріг: Видавництво ФОП Чернявський Д.О., 2019. 186 с. 2. Білоконенко Л.А. Соціолінгвістика: практикум. Кривий Ріг: КДПУ, 2020. 106 с. 3. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Метою вивчення курсу є формування у студентів уявлень про один із напрямків сучасного мовознавства, що знаходиться на стику декількох наук: власне лінгвістики, соціології, соціальної психології, етнографії та деяких інших. Дисципліна сприяє розвитку в студентів культури сприйняття, здатності до правильної інтерпретації певних проявів комунікативної поведінки в національній культурі; навчає складати соціолінгвістичний портрет особистості (групи); знайомить із комунікативною ситуацією в Україні. У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен <i>вміти</i> : на основі демографічних, соціологічних та інших показників аналізувати мовну ситуацію в Україні; користуватися термінологією соціолінгвістики та суміжних наук; вирізняти мовні / мовленнєві засоби літературної мови та вміти ними послуговуватися; аналізувати заходи мовної політики; практично володіти мовленнєвою діяльністю комунікативної компетенції; здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах; узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності; здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному

	<p>рівнях); ефективно спілкується в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування; здатний аналізувати соціально й особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Соціолінгвістика як міждисциплінарна наука та навчальна дисципліна. Тема 2. Основні поняття соціолінгвістики: рідна мова, мовний код, перемикання і змішування кодів, мовна спільнота, мовна ситуація, інтерференція. Тема 3. Диглосія, двомовність, багатомовність. Тема 4. Мовна ситуація в Україні. Тема 5. Мовна соціалізація. Тема 6. Рівень володіння мовою у представників різних соціальних груп (гіпотеза мовного дефіциту Б. Бернстайна). Тема 7. Мовне спілкування в соціально неоднорідному середовищі. Тема 8. Соціокультурний контекст конфліктної комунікації. Тема 9. Методи соціолінгвістичних досліджень: анкетування, інтерв'ю, тест. Тема 10. Дискурс-аналіз у соціологічному дослідженні.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Еколінгвістика
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Теоретична література з еколінгвістики, словники української мови різних типів: 1. Марван І. Мова в контексті завдань духовної екології (Еколінгвістика та її роль у відродженні посттоталітарного суспільства). <i>Мовознавство: Другий міжнародний конгрес українців 22 – 28 серпня 1993 р.</i> , Львів: Доповіді і повідомлення. Львів, 1993. С. 197–198; 2. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики. Львів, 2009; 3. Електронний тлумачний словник української мови: Словник.ua. 4. Великий електронний словник української мови (ВЕСУМ) .
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Мета полягає в ознайомленні здобувачів вищої освіти з теоретико-методологічними засадами еколінгвістики як одного з найактуальніших напрямів сучасного мовознавства, у вивченні і засвоєнні основних понять і категорій мови, які відображають її соціальну, психологічну і філософську сутність та значимість для соціокультурної здатності й діяльності людини. У результаті вивчення курсу здобувачі знатимуть основні поняття й терміни з галузі еколінгвістики; об'єкт, предмет, мету, завдання, теоретичні засади еколінгвістики, а також її взаємозв'язок з іншими лінгвістичними галузями; особливості мовного планування та мовної політики; методи еколінгвістичних досліджень, розроблені у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві. Здобувачі набудуть таких компетентностей: – здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; – здатність проведення лінгвістичних досліджень; – застосовування екологічного аналізу, екологічної оцінки, екологічного моніторингу в мовній сфері з метою побудови шкали екологічності і формулювання критеріїв оцінки стану мови; – здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні; – здатність використовувати в професійній діяльності знання з еколінгвістики; – здатність до збирання й аналізу, систематизації та

	<p>інтерпретації мовних явищ, інтерпретації тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, описувати еколінгвальну ситуацію; – здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про тенденції розвитку мов; – використання еколінгвістичного підходу під час інтерпретації мовних явищ.
<p>Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):</p>	<p>Тема 1. Екологічна лінгвістика як наука. Тема 2. Еколінгвістичні погляди на перспективи розвитку мов світу. Тема 3. Екологія мовної свідомості в дискурсивному просторі. Еколінгвістичні модули сучасного дискурсу. Тема 4. Поняття екологічного балансу у сфері мови. Тема 5. Від екології до неоекології. Неоекологія як мультидисциплінарна та світоглядна наука. Тема 6. Еколінгвістична ситуація в Україні. Тема 7. Основні проблеми лінгвоеккології. Тема 8. Двомовність: теоретичні засади і реалії сьогодення. Тема 9. Мови національних меншин. Проблема другої державної мови в Україні. Міф про 130 етносів України. Тема 10. Категорії визначення статусу етнічної меншини. Проблема багатокультурності. Тема 11. Проблеми мовної демографії. Тема 12. Специфіка інституційної підтримки мови. Тема 13. Рівень стандартизації мови та особливості правописної кодифікованості. Тема 14. Норми мови і екологія. Тема 15. Оцінка екологічності мовних явищ.</p>
<p>Форма семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

Назва дисципліни	Лінгвістична експертиза писемного мовлення
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета дисципліни «Лінгвістична експертиза писемного мовлення» – сформувані у філологів наукові знання про лінгвістичну експертизу; дати уявлення про актуальні проблеми та прикладні аспекти сучасної лінгвістичної експертизи.</p> <p>За результатами навчання студенти повинні знати: (1) специфіку лінгвістичної експертизи як особливого типу експертної діяльності; (2) права, обов'язки, межі компетенції та стратегії поведінки лінгвістів-експертів; (3) юридичні й нормативні документи, що регулюють діяльність у сфері лінгвістичної експертизи; (4) типи лінгвістичної експертизи, її завдання і методи.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Специфіка лінгвістичної експертизи. Лінгвістична експертиза в Україні та світі.</p> <p>Тема 2. Статус лінгвістичної експертизи в Законі України «Про експертизу» й інших законодавчих актах держави.</p> <p>Тема 3. Типи лінгвістичної експертизи в писемному мовленні.</p> <p>Тема 4. Компетенція лінгвіста-експерта .</p> <p>Тема 5. Текстологічний аналіз в лінгвістичній експертизі</p> <p>Тема 6. Лексикографічна аргументація в експертології.</p> <p>Тема 7. Лінгвістична експертиза ідентифікації тексту.</p> <p>Тема 8. Лінгвістична експертиза в реаліях полікультурного середовища.</p> <p>Тема 9. Лінгвістична експертиза мас-медіа.</p> <p>Тема 10. Лінгвістична експертиза рекламного тексту.</p> <p>Тема 11. Лінгвістична експертиза інтернет-інформації.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Етика ділового спілкування
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання)	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета курсу: Розвинути професійні комунікативні компетенції, засновані на принципах етики, поваги та ефективності в діловому середовищі. Навчити аналізувати конфліктні ситуації, дотримуватися норм етикету та формувати позитивний професійний імідж.</p> <p>Очікувані знання та компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розуміння принципів етики в діловому спілкуванні. • Здатність ефективно та етично вести переговори. • Навички конструктивного вирішення конфліктів. <p>Вміння підтримувати професійний імідж у різних комунікативних ситуаціях.</p>
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Основи етики та ділового спілкування. Поняття етики, моральні та професійні стандарти. Принципи ефективної ділової комунікації.</p> <p>Тема 2. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Мова, інтонація, жести, контакт очей. Як невербальні сигнали впливають на партнерів.</p> <p>Тема 3. Ділові переговори та вирішення конфліктів. Стратегії конструктивного вирішення конфліктів. Етичні принципи у прийнятті рішень.</p> <p>Тема 4. Діловий етикет у різних середовищах. Етика офісного спілкування. Етика дистанційної комунікації та онлайн-зустрічей.</p> <p>Тема 5. Формування професійного іміджу. Соціальні мережі, корпоративна культура, особистий бренд.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Арткомунікація
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	<p>Мета курсу: Навчити студентів ефективно доносити свої думки, будувати довіру, уникати комунікативних конфліктів та адаптувати стиль мовлення під різні аудиторії.</p> <p>Студенти навчаться:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Впевнено висловлювати думки; ✓ чітко і зрозуміло аргументувати; ✓ адаптувати комунікацію під різні контексти; ✓ підвищувати успішність спільних проєктів та командної роботи.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	<p>Тема 1. Основи міжособистісної комунікації. Вербальні та невербальні сигнали. Психологія сприйняття повідомлень.</p> <p>Тема 2. Емпатія та активне слухання. Техніки слухання, що підвищують взаєморозуміння. Розпізнавання емоцій і настроїв співрозмовника.</p> <p>Тема 3. Стратегії переконання та впливу. Аргументація та логічна структура повідомлення. Етичні способи переконання.</p> <p>Тема 4. Комунікація в цифровому середовищі. Електронна пошта, чати, соцмережі: стиль і тон. Netiquette та уникнення непорозумінь.</p> <p>Тема 5. Вирішення конфліктів та критичних ситуацій. Техніки деескалації. Мова конструктивної критики.</p> <p>Тема 6. Публічний виступ та презентації. Структура ефективного виступу. Робота з аудиторією та адаптація повідомлення.</p>
Форма семестрового контролю	Залік

Назва дисципліни	Психолінгвістика в Україні
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	4
Семестр	осінній, весняний
Обсяг дисципліни у кредитах	4 кредити ЄКТС
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра української мови
Інформаційне забезпечення	Робоча програма Космеда Т., Папіш В. Українська психолінгвістика: історіографія (др. пол. XIX – поч. XXI ст.): монографія. Вінниця; Львів: Простір-М, 2026. 440 с.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):	Курс знайомить з історією, розвитком і сучасним станом психолінгвістики в Україні, висвітлює діяльність видатних учених XIX–XXI ст. та внесок українського зарубіжжя. Розглядаються ключові наукові осередки, школи, навчальні посібники й досягнення асоціативної лексикографії. Студенти отримують знання про взаємозв'язок мови та психології, а також сучасні підходи до психолінгвістичних досліджень і практики. Основні вміння, які отримають студенти: 1. Аналіз історико-наукових концепцій і персоналій української психолінгвістики. 2. Інтерпретація психолінгвістичних теорій та застосування їх у сучасних дослідженнях. 3. Критичне оцінювання навчальних посібників та наукових джерел із психолінгвістики. 4. Використання методів асоціативної лексикографії для дослідження мови та мислення. 5. Розуміння взаємозв'язку мови, психології та соціокультурного контексту в Україні.
Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):	Тема 1. Історія та розвиток психолінгвістики в Україні. Діяльність Олександра Потебні, Д. Овсянико-Куликовського, Івана Франка, Леоніда Булаховського, Валер'яна Підмогильного, Івана Білодіда. Психолінгвістика в тоталітарний період: вплив соціально-політичного контексту на науку. Тема 2. Українське зарубіжжя та національно-психологічні концепції. Внесок Івана Огієнка та Юрія Шевельова. Актуалізація психолінгвістичних проблем у період 1930-х років. Тема 3. Сучасні українські психолінгвістичні осередки та школи. Харківський, Львівський, Київський, Одеський, Луцький, Донецький та Кам'янець-Подільський осередки. Ключові персоналії та напрями наукової діяльності. Тема 4. Психолінгвістична дидактика та асоціативна лексикографія. Аналіз навчальних посібників із психолінгвістики. Розвиток асоціативних словників і методик дослідження мови та

	психології.
Форма семестрового контролю	Залік